

UNIVERZITA OTVORENÁ PRAXI – PRAX OTVORENÁ UNIVERZITE

Informatívna správa

Prešovská univerzita v Prešove sa prezentuje smerom k širokej odbornej aj laickej verejnosti, okrem iného, tým, že na jej jednotlivých pracoviskách: „...Popri klasickom vyučovaní sa využívajú inovatívne vyučovacie a učebné techniky. Prepojením teórie a praxe, simuláciou procesov a študentskou praxou sa študenti cielene pripravujú na svoje budúce povolanie“¹

V súlade so záujmom prepájania teórie a praxe, myšlienkou univerzity otvorenej praxi a praxe reflektujúcej poznatky univerzity, organizuje *Inštitút edukológie a sociálnej práce FF PU v Prešove* (ďalej len „IESP“) od minulej dekády cyklicky stretnutia študentiek a študentov sociálnej práce s odborníkmi a odborníčkami z praxe. V rámci blokovej výučby predmetu *Sociálna práca vo verejnej správe* sa najnovšie takéto stretnutie uskutočnilo v priestoroch FF PU dňa **25.10.2024** s **Mgr. Slavomírom Dankom**, vedúcim oddelenia peňažných príspevkov na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a posudkových činností ÚPSVR Michalovce. *Zámerom stretnutia* bolo cielene vplývať na odborné povedomie a zvyšovanie informovanosti študentiek a študentov 3. ročníka odboru Sociálna práca o rôznorodých možnostiach ich budúceho profesionálneho uplatnenia v organizáciách verejnej správy (v jej najširšom poňatí). S ohľadom na expertízu host'a šlo osobitne o sprístupnenie autentických profesionálnych skúseností a bližších informácií o možnostiach budúceho angažovania sa v posudzovaní potrieb a poskytovania sociálnej pomoci osobám s ťažkým zdravotným postihnutím na úradoch špecializovanej štátnej správy (ÚPSVR) ako súčasti verejnej správy.

Inšpirácia z medzinárodného prostredia

Iniciatívy IESP v podpore prepájania teórie, vzdelávania a praxe v odbore Sociálna práca nie sú vytrhnuté zo širšieho medzinárodného a národného úsilia odborníkov a odborníčok v tejto oblasti. Na ilustráciu uvádzame výsledky nedávneho výskumu Isokuortti a kol. publikované v najnovšom čísle prestížneho vedeckého časopisu *European Journal of Social Work* (č. 6/2024). Výskumný tím analyzoval 5 vedeckých databáz z obdobia rokov 2010-2022 z hľadiska výskytu výskumných prác zameraných na podoby a benefity tzv. **komunitno - akademických partnerstiev v sociálnej práci (CAP)**. Po uplatnení všetkých inkluzívnych aj vylučovacích kritérií zaradil napokon do analýzy 27 štúdií, na základe ktorých identifikoval **tri typy CAPS a benefitov**, ktoré ponúkajú:

1. Zlepšenie praxe prostredníctvom kolaboratívneho výskumu v sociálnej práci;
2. Podpora študentiek a študentov, rovnako praktikov a praktičiek vo využívaní a spolu/tvorbe výskumu zameraného na prax sociálnej práce;
3. Posilnenie kolektívnej advokácie k podpore sociálnych zmien na základe výskumu (mobilizácia občianskej spoločnosti a užívateľov a užívateľiek služieb sociálnej práce).

Zaujímavosti z priebehu stretnutia

Integrálnou optikou stretnutia s host'om bola retrospektíva jeho profesionálnej dráhy v pomoci osobám s ťažkým zdravotným postihnutím a starším odkázaným osobám, a to od rozhodnutia začať pred vyše 20 rokmi externe študovať odbor Sociálna práca, cez kontext zmien legislatívnych a organizačných podmienok pre jej výkon (obdobie

¹ Zdroj: <http://www.unipo.sk/informacie-o-univerzite/ouniverzite/>

do júla 1999; obdobie rokov 1999-2008; a od roku 2009), až po súčasnosť v pozícii vedúceho zamestnanca na ÚPSVR v Michalovciach. V rámci tejto trajektórie riešil ako sociálny pracovník viacero *výziev*, ktoré počas stretnutia voľne zdieľal:

- výzvu prejsť z výkonu administratívnej sociálnej práce (sociálnej práce „od stola“), kedy svoje rozhodnutia o tom, aká forma podpory a pomoci sa poskytne, opieral najmä o posudkové závery Sociálnej poisťovne, k výkonu komplexnej terénnej a kontaktovej sociálnej práce s osobami so zdravotným postihnutím a ich rodinami;
- výzvu stať sa na úrade rovnocenným profesionálnym partnerom odborníkom a odborníčkam z oblasti lekárskej posudkovej činnosti a v rámci medzi-profesijnej spolupráce hľadať najefektívnejšie formy podpory a pomoci poskytovanej osobám s ťažkým zdravotným postihnutím;
- výzvu pracovať tímovo, zároveň prebrať zodpovednosť za svoje odborné úvahy a posudkové závery, ktoré sú vždy veľmi individualizované vo vzťahu ku konkrétnemu človeku s ťažkým zdravotným postihnutím a neprenositelne (resp. minimálne prenositeľné) do inej posudkovej situácie;
- výzvu naučiť sa profesionálne zvládať náročné situácie spolupráce s klientmi a klientkami so zdravotným postihnutím, ktoré často zasahujú najintímnejšie oblasti ich života;
- výzvu naučiť sa profesionálne zvládať a rozumieť rozličným motiváciám a komunikačným stratégiám klientok a klientov, prípadne ich rodín, ktorí majú záujem o získanie podpory a pomoci z ÚPSVR;
- výzvu pripustiť, že pri výkone sociálnej posudkovej činnosti ako vysoko odborného a špecializovaného výkonu sociálnej práce, môže sociálny posudkový pracovník prežívať rôzne dilemy, pochybnosti, ktoré však nie sú prejavom jeho profesionálneho zlyhania, ako skôr zodpovednosti

a vyplývajú z podstaty sociálnej práce ako pomáhajúcej disciplíny;

- v neskoršom období, výzvu prijať ponuku stať sa na ÚPSVR prvolíniovým vedúcim pracovníkom a prebrať spolu/zodpovednosť za tvorbu optimálneho pracovného prostredia pre výkon sociálnej posudkovej činnosti svojich zamestnancov a zamestnankýň a jej výsledky;
- a napokon, od roku 2023, výzvu prijať ponuku zúročiť svoju dlhoročnú posudkovú a manažérsku prax pre účely výkonu lektorskej činnosti v špecializovanom odbore sociálnej práce „Sociálna posudková činnosť“.

Na otázku: **Čo považujete za najkrajšie na posudkovej práci zameranej na pomoc a podporu osôb s ťažkým zdravotným postihnutím na UPSVR?**, hosť odpovedal: *„Bez zveličovania ju považujem za ‘šľachtickú’ oblasť sociálnej práce. Žiadna problematika, ktorá sa vykonáva na UPSVR, nie je tak autentická sociálna práca, tak blízka človeku, ktorý potrebuje podporu a pomoc, ako posudková práca pre osoby so zdravotným postihnutím ... cítite veľkú zodpovednosť, lebo vďaka Vám sa môže ich život úplne zmeniť“.*

Následne na otázku: **Čo je na tejto práci najnáročnejšie, čo je najväčšou výzvou?** odpoveď znela asi takto: *„...schopnosť udržať si profesionálny odstup a nepodľahnúť emóciám (prílišnému vloženiu sa do životnej situácie človeka), čo nie je pri osobách s ťažkým zdravotným postihnutím a ich rodinách jednoduché“.*

Inšpiratívnosť stretnutia v reflexii študentiek a študentov

Na začiatku blokovej výučby, pred samotným stretnutím, sme so študentkami a študentmi mapovali ich predstavy, v akých organizáciách verejnej správy by chceli v budúcnosti pracovať a na akých pozíciách. Najčastejšie uvádzali záujem pracovať priamo s deťmi a ich rodinami v Centrách pre deti a rodinu alebo na ÚPSVR v rámci agendy sociálno-právnej ochrany detí a sociálnej kurately; ďalej záujem o prácu v sociálnych službách, najmä pre staršie osoby alebo osoby

s poruchami autistického spektra; ale aj v rámci školskej sociálnej práce, sociálnej práce v zdravotníctve či vo väzenstve. Zmienovaná bola aj Sociálna poisťovňa či ambícia založiť súkromné centrum zamerané na partnerské, manželské a sexuálne poradenstvo.

Po stretnutí sme im položili otázku: *V čom bolo stretnutie pre vás inšpiratívne? Vo svojich krátkych reflexiách vyzdvihovali:*

- „*otvorenie dverí*“ a nahliadnutie do možnosti zaoberať sa na ÚPSVR aj sociálnou posudkovou činnosťou zameranou na potreby osôb s ťažkým zdravotným postihnutím a na možnosti poskytovať im podporu a pomoc; prepojenie praxe na konkrétnu inštitúciu a inú zaujímavú činnosť;
 - mať možnosť nahliadnuť aj do „vyšších pozícií“, na ktorých pôsobia vedúce sociálne pracovníčky a pracovníci, s ktorými sa počas odbornej praxe často nestretávajú;
- „Ukázal nám, že aj práca na ÚPSVR môže byť niečím výnimočná ... že poskytuje možnosť kariérneho rastu a preto by sa mal človek neustále vzdelávať“.
- „Takýto inšpiratívni ľudia nám ukazujú, že sa stále oplatí vzdelávať a posúvať svoje vedomosti“.
- možnosť autenticky počúvať o pozitívnych a zaujímavých aspektoch sociálnej posudkovej činnosti, ale aj o tých, ktoré sú náročné a predstavujú odborné výzvy;
 - nadšenie host'a z práce, jeho ľudský prístup prepájaný so vzdelaním a profesionalitou vo svojom odbore:
- „*Inšpirovalo ma, akú lásku chová k svojej práci, ale zároveň má rešpekt k svojim kolegom a klientom*“.

- zvýšenie statusu PU v povedomí študentiek a študentov:

„Jedným z inšpiratívnych faktorov bolo aj to, že pán Mgr. Danko bol tiež študentom našej univerzity“.

V rámci reflexií sa vyskytla aj taká, ktorá kriticky reagovala na informáciu, že sa sociálnym posudkovým pracovníckam a pracovníkom na ÚPSVR neposkytuje supervízia:

„Mrzí ma to, že tieto štátne inštitúcie nemajú povinnú supervíziu. Aj títo zamestnanci prídu k vyhoreniu ... Tak ako oni sa dokážu starať a pomáhať jednotlivcom pri špecifických potrebách a urobia pre nich maximum, aj im by to malo byť poskytnuté ako nejaká úľava a záchrana pred vyhorením“.

Povzbudivý záver

V reakciách študentiek a študentov na stretnutie bolo možné vybadať známky nového poznania, že sociálna práca na ÚPSVR, konkrétne sociálna posudková činnosť, nemusí byť len „nezáživnou úradníčinou“, ale môže ponúkať zaujímavé príležitosti pre praktické zhodnotenie poznatkov a skúseností z pregraduálneho štúdia v prospech konkrétnych ľudí a rodín, rovnako príležitosti pre odborné napredovanie či kariérny rast. A to je povzbudivé pre organizovanie ďalších iniciatív zameraných na „stretnutia s praxou“ na pôde univerzity, ktoré označili študenti a študentky ako spestrenie ich intenzívnej teoretickej prípravy počas Bc. štúdia.

prof. PhDr. REPKOVÁ Kvetoslava, CSc.

Inštitút edukológie a sociálnej práce
Filozofická fakulta
Prešovská univerzita v Prešove